

Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima u Crnoj Gori 2014. godine

Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima je sprovedeno na reprezentativnom uzorku od 578 preduzeća na teritoriji Crne Gore.

Ciljna grupa su preduzeća sa 10 i više zaposlenih koja su intervjuisana telefonskim putem u periodu od 1. do 15. aprila 2014. godine.

Cilj istraživanja je da se dobiju podaci o zastupljenosti i korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima iz određenih sektora prema klasifikaciji NACE Rev2: administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti; građevinarstvo; informisanje i komunikacije; poslovanje nekretninama; prerađivačka industrija; snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti; stručne, naučne i tehničke djelatnosti; transport i skladištenje; trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala; usluge smještaja i ishrane.

U Crnoj Gori 93,9% anketiranih preduzeća je izjavilo da koristi računare u svom poslovanju. **Svi ostali podaci u ovom saopštenju se odnose samo na preduzeća koja u svom poslovanju koriste računar(e) u 2014. godini, dok se pojedini podaci odnose na cjelokupnu 2013. godinu.**

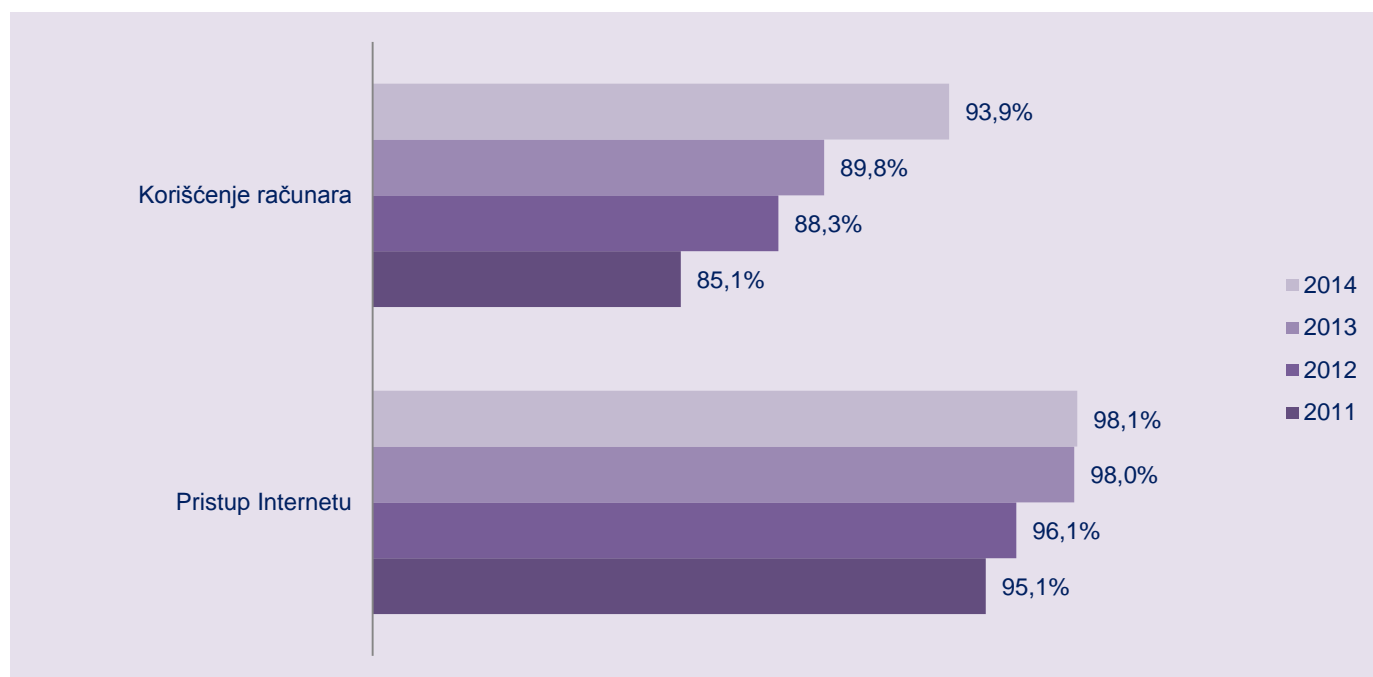
Od preduzeća koja koriste računar u svom poslovanju, 37,7% je odgovorilo da zapošljava IKT/IT stručnjake koji imaju sposobnost da razvijaju, održavaju, upravljaju IKT ili IT sistemima i aplikacijama, što predstavlja rast od 16,9% u odnosu na 2012. godinu.

Kada je riječ o Internetu, istraživanje je pokazalo da 98,1% preduzeća, koja koriste računar, ima pristup Internetu.

Od preduzeća koja imaju pristup Internetu, 73,3% je odgovorilo da imaju Web Site/Home Page, što je 10,0% više u odnosu na prošlu godinu.

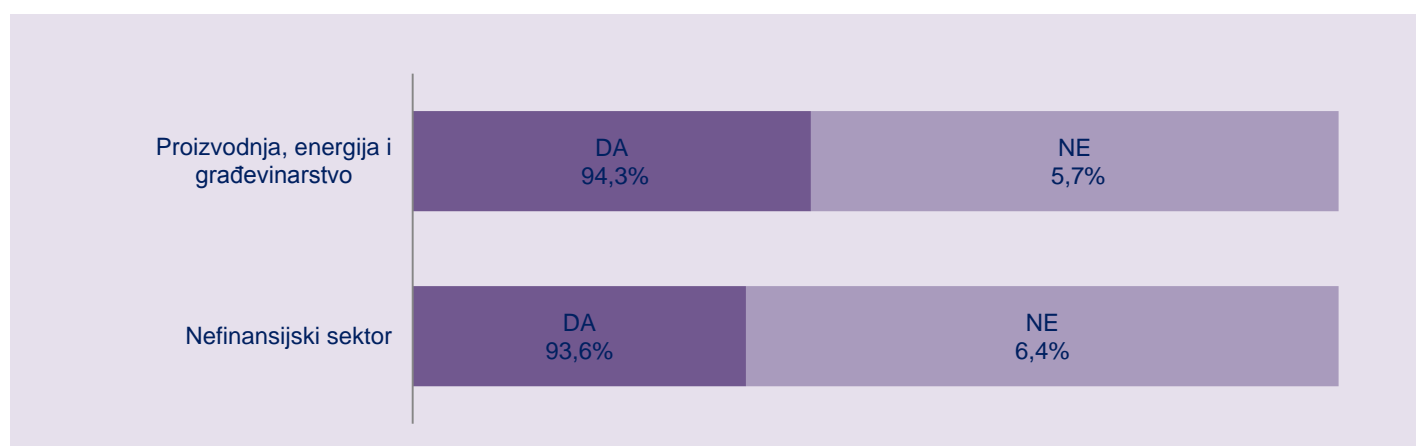
Prema rezultatima istraživanja 68,4% preduzeća (koja koriste računar u svom poslovanju) svojim zaposlenim omogućuju daljinski pristup e-mail sistemu, dokumentima ili aplikacijama preduzeća.

Grafik 1. Korišćenje računara i pristup Internetu u preduzećima

U odnosu na 2013. godinu evidentan je rast preduzeća koja koriste računar u svom poslovanju i to za 4,1%.

Grafik 2. Korišćenje računara prema sektorima

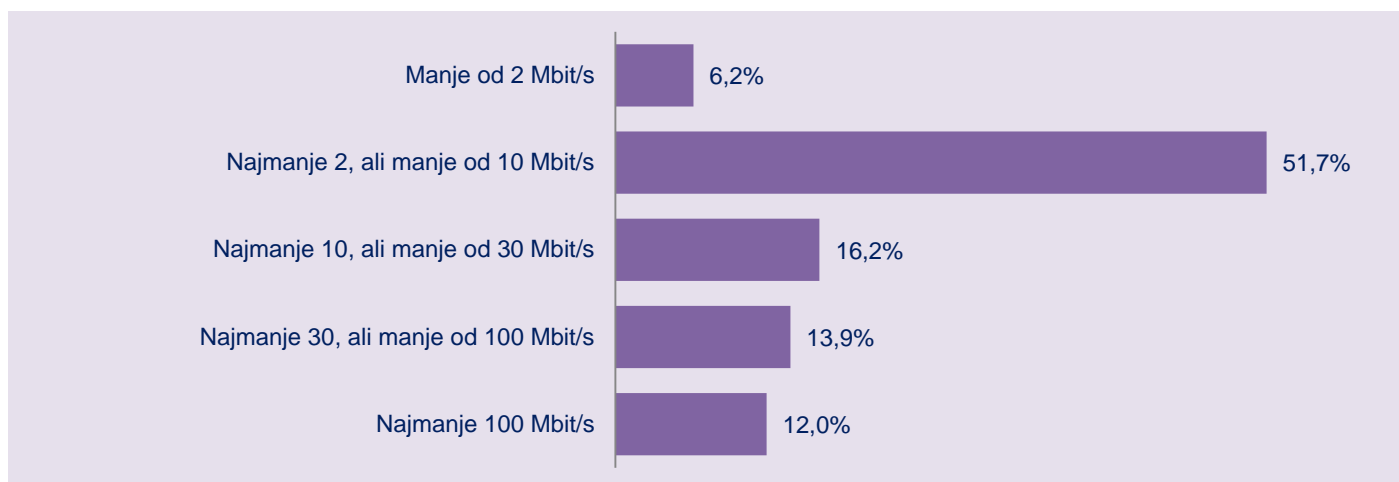

Kada posmatramo korišćenje računara u preduzećima prema sektorima, procenat preduzeća koja koriste računar u sektoru proizvodnje, energije i građevinarstva je veći za 0,7% u odnosu na preduzeća iz nefinansijskog sektora.

Od preduzeća koja imaju pristup Internetu, 96,5% je odgovorilo da koristi DSL ili neku drugu vrstu fiksne širokopojasne konekcije sa Internetom.

Rezultati istraživanja pokazuju da 51,7% preduzeća za pristup Internetu koristi maksimalnu brzinu od najmanje 2 Mbit/s, ali manje od 10 Mbit/s, 16,2% preduzeća je izjavilo da koristi brzinu Internet konekcije najmanje 10Mbit/s, ali manje od 30 Mbit/s, dok je 13,9% preduzeća izjavilo da koristi brzinu Interneta najmanje 30Mbit/s, ali manje od 100 Mbit/s.

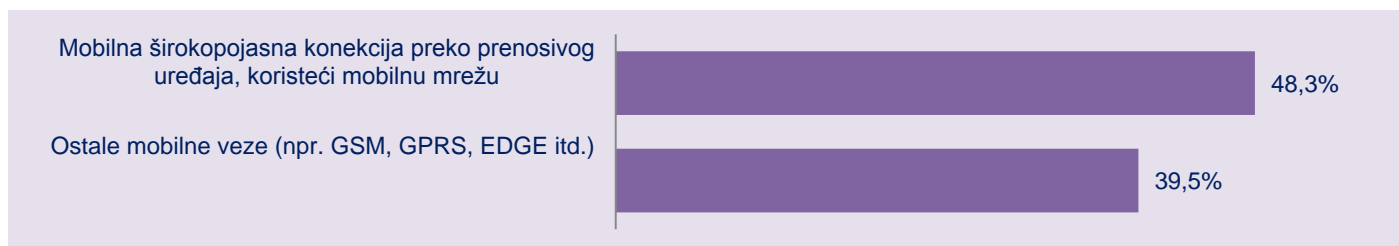
Grafik 3. Maksimalna brzina Internet konekcije u preduzećima

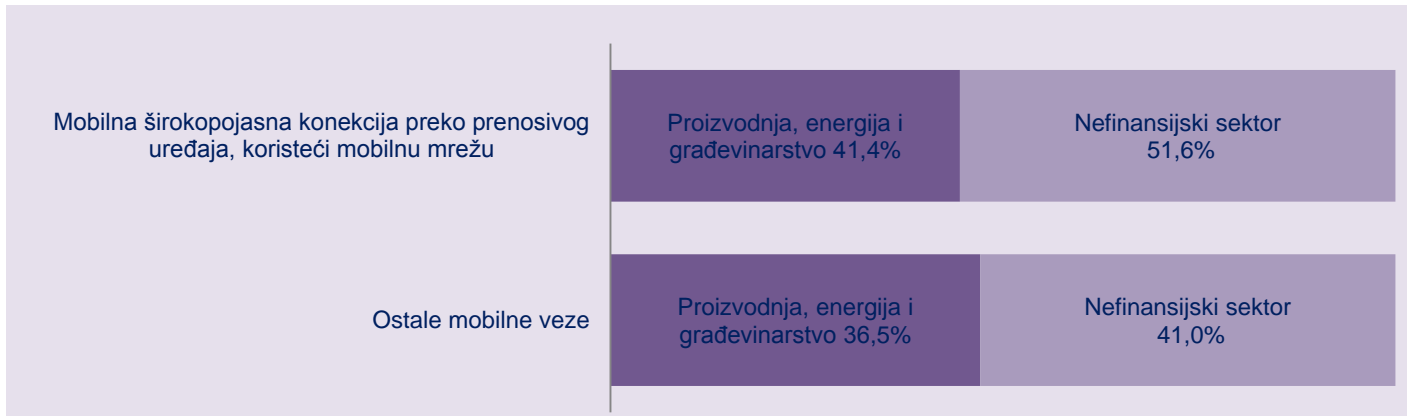
Preduzeća koja imaju pristup Internetu, koristila su dva tipa mobilne konekcije za pristup Internetu:

- ✓ Mobilna širokopojasna konekcija preko prenosivog uređaja, koristeći mobilnu mrežu (npr. 3G ili 4G mrežu)
- ✓ Ostale mobilne veze (npr. GSM, GPRS, EDGE itd.)

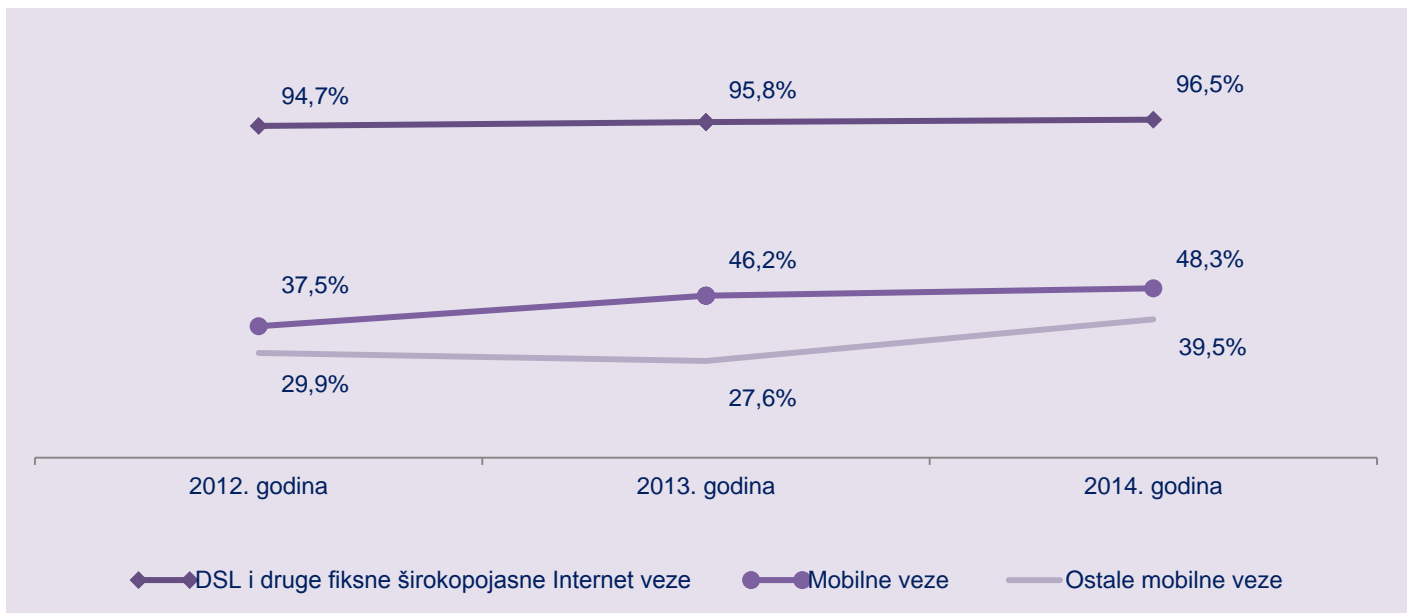
Grafik 4. Korišćenje mobilne konekcije za pristup Internetu

Grafik 5. Korišćenje mobilne konekcije za pristup Internetu prema sektorima

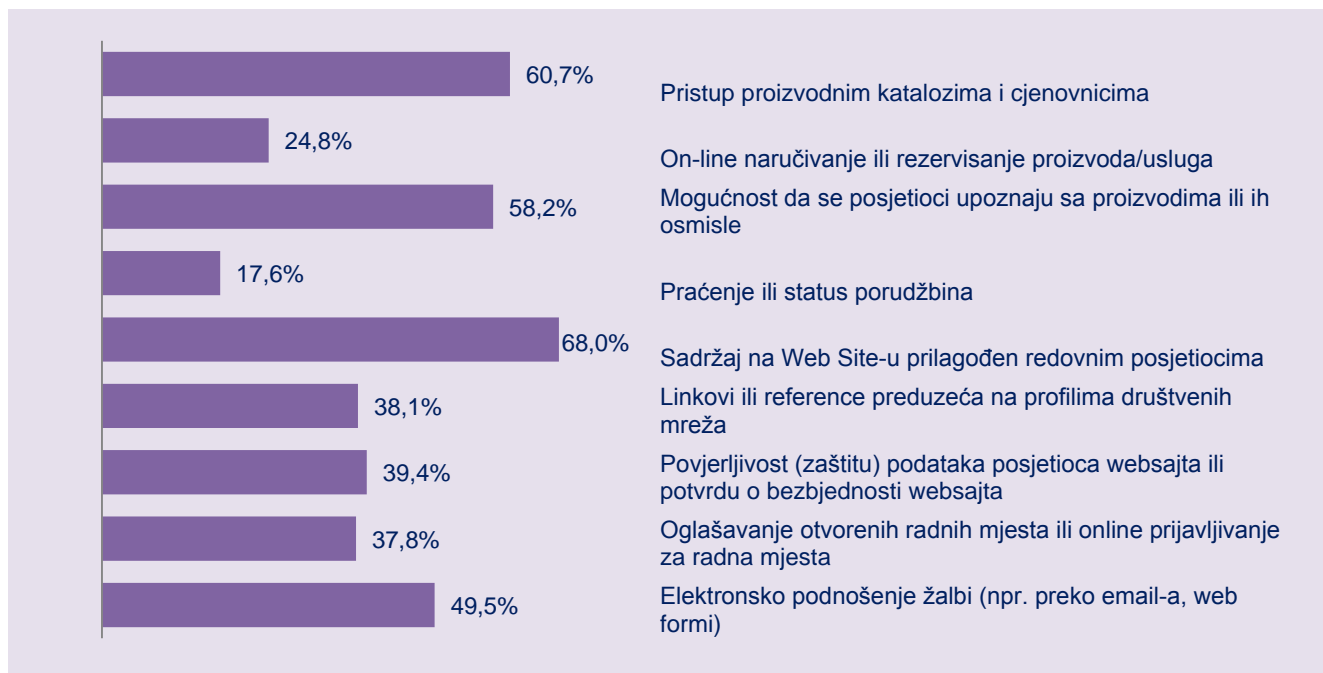

Grafik 6. Korišćenje eksterne konekcije sa Internetom u preduzećima

Preduzeća koja imaju Web Site/Home Page obezbjeđuju više usluga, pa je 68,0% preduzeća izjavilo da imaju sadržaj na Web Site-u prilagođen redovnim posjetiocima, dok 60,7% preduzeća omogućava pristup proizvodnim katalozima i cjenovnicima. Mogućnost da se posjetioci upoznaju sa proizvodima ili da ih osmisle omogućava 58,2% preduzeća.

Grafik 7. Obezbjedivanje usluga putem Web Site-a preduzeća (moguće više odgovora)

Preduzeća koja koriste društvene medije najviše koriste društvene mreže i Web Site-ove za razmjenu multimedijalnog sadržaja.

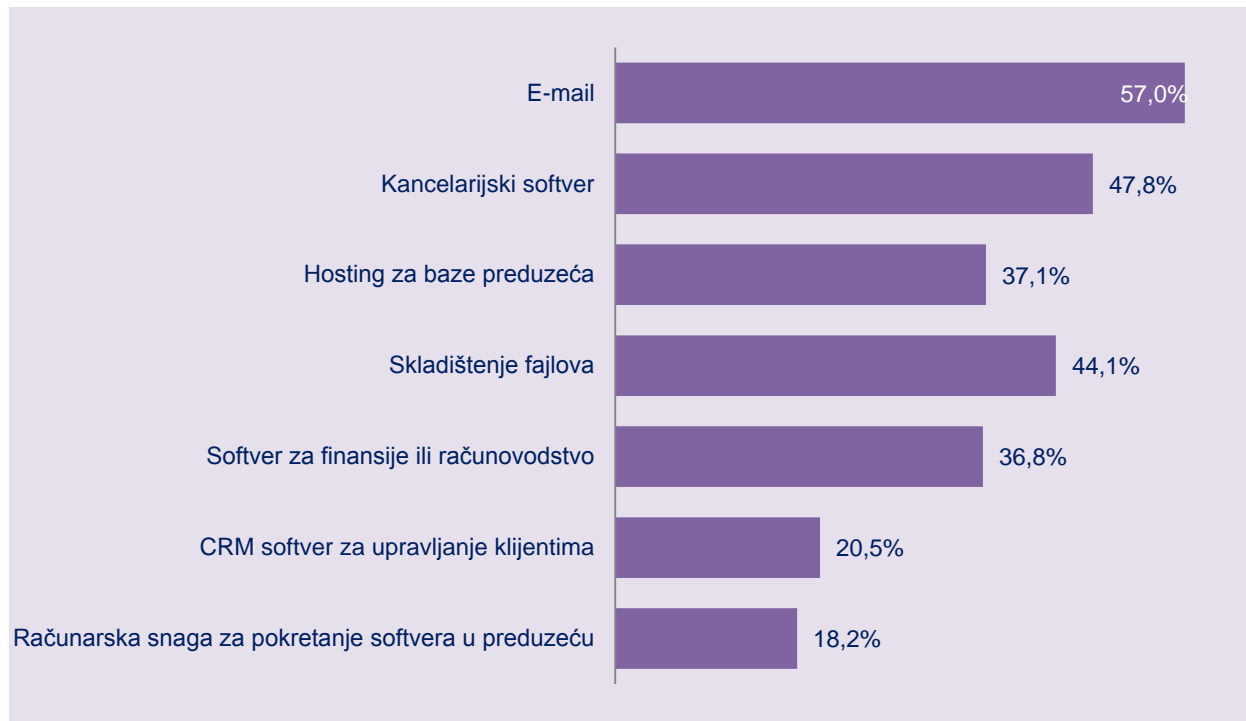
Grafik 8. Korišćenje društvenih medija u preduzećima (moguće više odgovora)

Od preduzeća koja imaju pristup Internetu, 12,5% je odgovorilo da koristi usluge cloud computing-a, preko Interneta (isključujući besplatne usluge cloud computing-a).

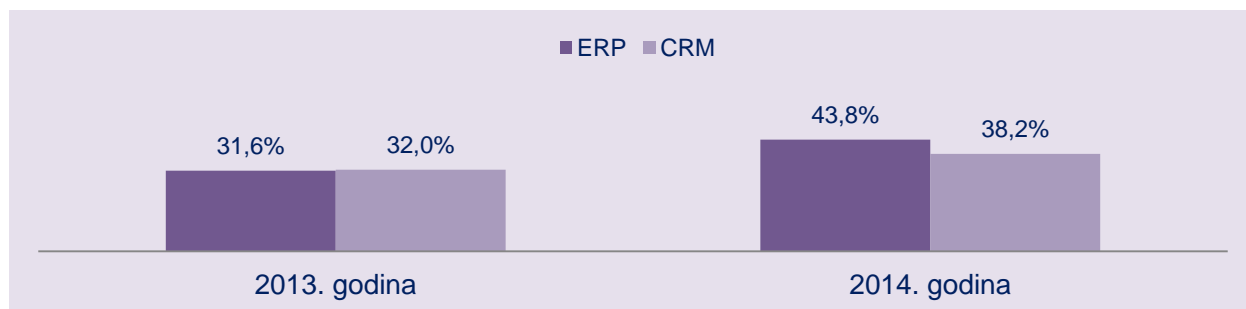
Preduzeća koja su koristila usluge cloud computing-a preko Interneta, najviše su plaćala usluge cloud computing-a za korišćenje e-mail-a 57,0%, kancelarijski softver 47,8%, skladištenje fajlova 44,1% i hosting za baze podataka 37,1%.

**Grafik 9. Korišćenje usluga cloud computing-a
(moguće više odgovora)**

Procenat preduzeća koja su koristila softverski paket ERP¹ za razmjenu informacija o prodaji i/ili nabavkama sa drugim internim službama iznosi 43,8%, dok je 38,2% preduzeća koristilo softversku aplikaciju CRM² za upravljanje informacijama o klijentima.

Grafik 10. Korišćenje softverskih paketa ERP i CRM

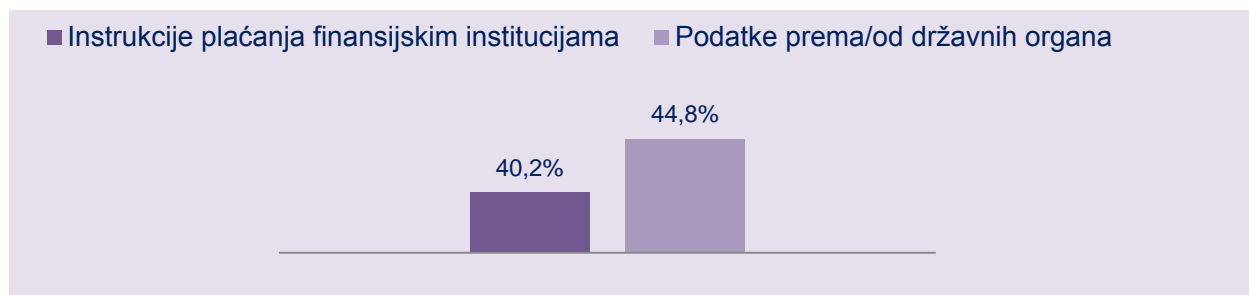
Od preduzeća koja koriste računar u svom poslovanju, šalje ili dobija EDI³ poruke pogodne za automatsku obradu za instrukcije plaćanja finansijskim institucijama i podatke prema/od državnih organa.

¹ ERP (Enterprise Resource Planning) sastoji se od jedne ili više softverskih aplikacija koje integrišu podatke i procese kroz nekoliko poslovnih funkcija preduzeća.

² CRM se odnosi se na korišćenje informacionih tehnologija za prikupljanje, integraciju, obradu i analizu informacija u vezi sa klijentom i stavlja potrošača u centar svojih aktivnosti.

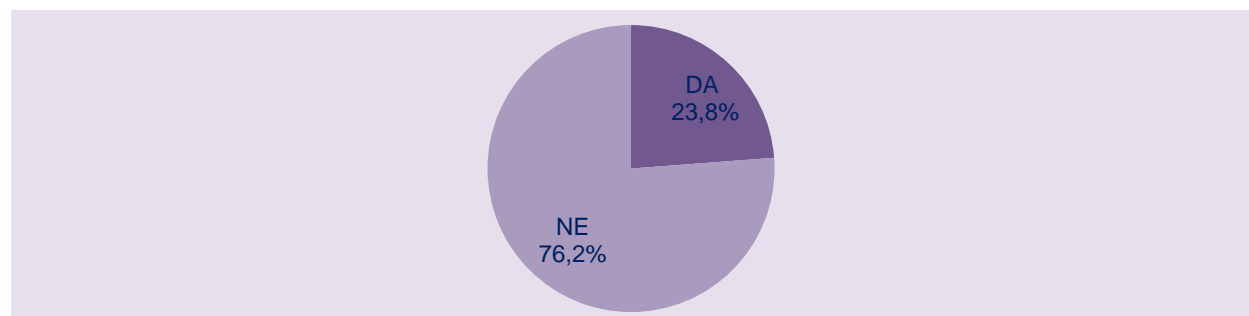
³ EDI (Electronic Data Interchange) predstavlja elektronski prenos podataka pogodan za automatsku obradu.

Grafik 11. Korišćenje EDI poruka za automatsku obradu

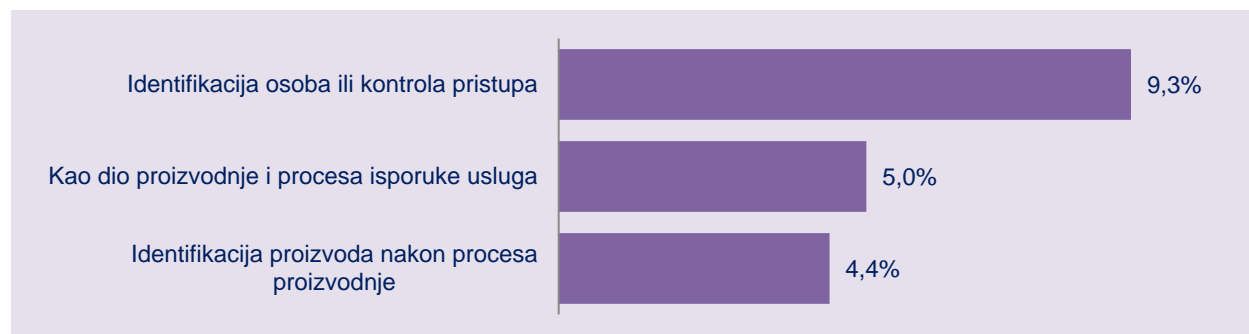
Kada je riječ o razmjeni elektronskih informacija u lancu upravljanja nabavkama, 23,8% preduzeća redovno razmjenjuje informacije u lancu upravljanja nabavkama sa svojim dobavljačima ili klijentima.

Grafik 12. Razmjena elektronskih informacija u lancu upravljanja nabavkama

Preduzeća koja koriste uređaje za identifikaciju radio frekvencija (RFID⁴), najviše ih koriste za identifikaciju osoba ili kontrolu pristupa.

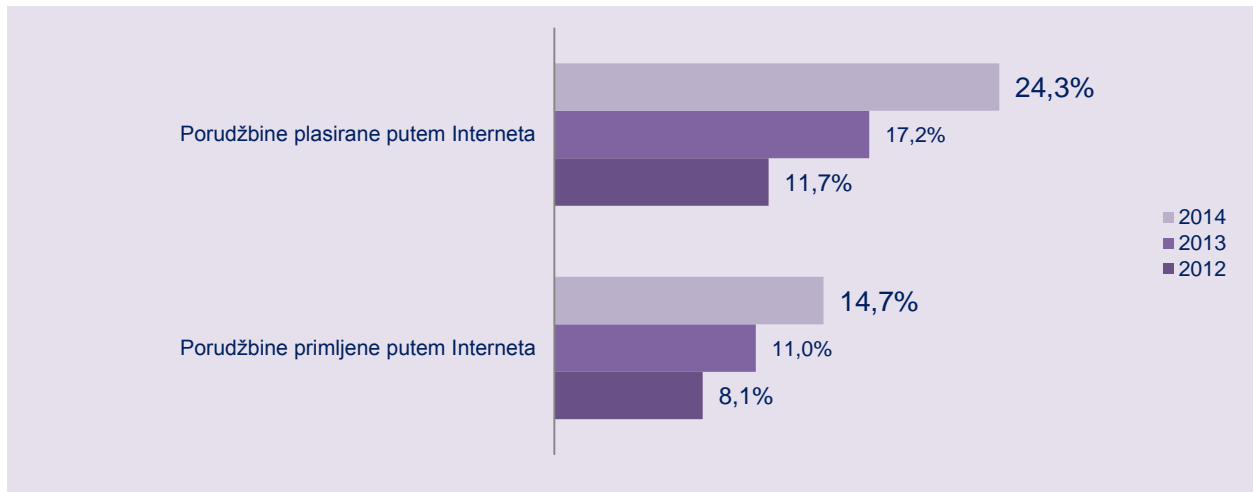
Grafik 13. Korišćenje RFID uređaja (moguće više odgovora)

Procenat preduzeća koja su primala porudžbine putem Interneta iznosi 14,7%, dok procenat preduzeća koja su plasirala porudžbine putem Interneta iznosi 24,3%.

⁴ RFID (Radio Frequency identification) automatizovana metoda identifikacije za prikupljanje i signaliziranje podataka na daljinu, pomoću RFID oznaka ili transpondera.

Grafik 14. Korišćenje Internet trgovine u preduzećima

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Zavod za statistiku Crne Gore sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Ovo istraživanje se odnosi na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, kao i na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija od strane domaćinstava i pojedinaca.

Preduzeća

- ✓ Istraživanje je sprovedeno u periodu od 1. do 15. aprila 2014. godine.
- ✓ Telefonski intervju.
- ✓ Stratifikovani uzorak. Veličina uzorka 578 preduzeća.
- ✓ Ciljna grupa su preduzeća sa 10 i više zaposlenih po djelatnostima (NACE Rev. 2).
- ✓ Referentni period za najveći broj pitanja je 2014. godina, dok su se pojedina pitanja odnosila na cjelokupnu 2013. godinu.

Podaci se publikuju i na našem web sajtu www.monstat.org

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Marko RADUNOVIĆ

Tel. +382-20-230-791

E-mail: contact@monstat.org